

svých skutečných nebo domnělých poměru sami plniti mohou. Nemůže-li si matka dětí nyní z faktorství opatřiti dosti prostředků ku své a svých dětí výživě, musí si, majíc k tomu dle zjištění předchozích soudů plnou tělesnou i duševní způsobilost, opatřiti jinou výdělečnou činnost, aby si tyto prostředky zjedнала. Je stížnosti plně přisvědčiti, že jiné matky za stejných, ba i nepříznivějších poměrů samy o výživu svých dětí pečují, aniž by se dovolávaly pomoci osob třetích.

Čís. 2111.

Postižný nárok rukojmího a plátce proti tomu, za něhož zaplatil cizozemskému věřiteli peněz v cizozemské měně. Pro vypočtení jest rozhodným den kursu, kdy stalo se placení cizozemskému věřiteli. Měna řídí se splněním.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1922, Rv I 356/22.)

Žalující vídeňský bankovní spolek převzal smlouvou ze dne 4. června 1915 za žalovanou tuzemskou firmu záruku jako rukojmí a plátce za její závazky vůči švýcarskému úvěrnímu ústavu v Curychu, proti čemuž žalovaná zavázala se žalujícímu bankovnímu spolku, že ho odškodní ohledně všech nároků, jež švýcarským úvěrním ústavem budou proti žalobci vzneseny, pokud se týče, že všechny obnosy, jež od ní bude švýcarský úvěrní ústav požadovati, žalobci k jeho vyzvání promptně opatří v kursu ke dni placení. Švýcarský úvěrní ústav vypověděl v roce 1919 žalované úvěr a sdělil jí dopisem ze dne 2. března 1920, že převede ku dni 31. března 1920 debetní saldo žalované k tíži vídeňského bankovního spolku jako rukojmího. Dne 31. března 1920 obtížil švýcarský úvěrní ústav ústřednu vídeňské bankovní jednoty pohledaností 105.719 šv. franků, vypočtenou debetním saldem žalované, ústředna obtížila touž pohledaností svou teplickou odbočku, jež domáhala se na žalované zaplacení oné pohledanosti v Kč dle kursu ke dni placení (31. března 1920). O b a n i ž š í s o u d y žalobě vyhověly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Právní poměr mezi švýcarským úvěrním ústavem a žalobkyní, založený garanční smlouvou ze dne 19. května 1915, měl býti posuzován dle obligačního práva švýcarského soudy švýcarskými v kantonu curyšském. Učinil-li se tento ústav jako věřitel, když žalovaná dlužných 105.719 švýc. franků nezaplatila, zaplacená připsáním téhož počtu franků na účet vídeňského bankovního spolku ve Vídni, k čemuž dle garanční listiny ze dne 19. května 1915 byl oprávněn, nemohla žalobkyně jako rukojmí a plátce proti tomuto způsobu zaplacení ničeho namítati a nebyla oprávněna odvolávati se na nařízení ze dne 18. června 1919, čís. 223 ř. zák. a ze dne 30. ledna 1919, čís. 47 sb. z. a n. Nesouhlas žalované firmy se zaplacením jejího dluhu u věřitelky byl vzhledem na tento způsob zaplacení bez významu a nemohl přivoditi pro žalobkyni právní účinky dle § 1361 obč. zák. Odvolatelka sama také neuvádí, jakým způsobem žalobkyně tomuto způsobu zaplacení měla odporovati. Žalovaná firma nemůže proto nemožnost placení ku 31. březnu 1920 oproti žalobkyni vzhledem k závazku dle prohlášení ze dne 4. června 1920 jakož i se zřetelem k tomu, že o docílení povolení bankovního úřadu

ku zaplacení dluhu onoho se v březnu 1920 ani nepokusila. Neoznámení cizí valuty bylo jen přestupkem trestným dle nařízení výše citovaných úřadem politickým, nedotýkalo by se však platnosti zaplacení. Odvolání samo přiznává, že ústředna vídeňského bankovního spolku ve Vídni a odbočka v Teplicích jest též právní subjekt, zaplacení ústřednou mělo účinek jako zaplacení žalobkyní a nebylo proto třeba k zatížení odbočky ústřednou úředního povolení. Zaplacením dluhu 105.719 franků žalované firmy u švýcarského úvěrního ústavu vstoupila žalobkyně v práva této věřitelky a jest oprávněna žádati od žalované zaplacení (§ 1358 obč. zák.). Převod pohledávky na žalobkyni nebyl proveden jednáním, dle §879 obč. zák. nedovoleným, jak odvolání, ovšem neprávem, vytýká. Rovněž nelze přisvědčiti právnímu názoru odvolání, že kursem dne zaplacení jest tehdejší kurs vídeňské koruny rakouské, měny to ústředny. Neboť, nehledě k tomu, že ve valutě rakouské placeno nebylo, úmluva mezi stranami byla uzavřena v tuzemsku (listina ze dne 4. června 1915) a v tuzemsku má býti žalovanou firmou plněno (čl. 324 a 336 obch. zák.) Nesprávně prý posoudil dále soud prvě stolice věc spornou, v jakém kursu pohledávku švýcarského úvěrního ústavu v československých korunách jest počítati. Švýcarský úvěrní ústav mohl prý kompenzovati, když předsevzal změnu dlužníků, což stalo se dopisem ze dne 13. dubna 1920, kterýžto dopis do Vídně došel 20. dubna 1920, kdy o připsání k tíži vídeňský bankovní spolek se dověděl, takže na nevyšší kurs toho dne mohl by býti počítán. Zpětný vztah valuty na 31. březen 1920 nemusil si vídeňský bankovní spolek dáti hbiti. Odvolání přehlíží, že švýcarský úvěrní stav již na podzim roku 1919 ohlásil žalované firmě, že účet její dnem 31. března 1920 uzavře, což dopisem ze dne 2. března 1920 opětně prohlásil. Nejedná se tedy o svémocné určení valuty (Valutieren) na libovolný den, jak odvolání vytýká. Švýcarskému úvěrnímu ústavu jako věřitelce byl dluh žalované dnem 31. března 1920 zaplacen a dle převzatého závazku byla žalovaná firma povinna švýcarským úvěrním ústavem vyžádané obnosy promptně dle kursu dne zaplacení žalující straně hotově opatřiti. Nemůže býti o tom pochybnosti, že dnem zaplacení jest rozuměti den zaplacení dluhu věřiteli 31. března 1920 a že kurs toho dne jest pro zaplacení požadované pohledávky jedině směrodatným.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Právním základem sporu je ujednání, o němž mluví dopis ze dne 4. června 1915. Ve vývodech, směřujících proti žalobnímu nároku, dotýká se žalovaná namnoze otázek, jež nesouvisejí nutně s jádrem sporu, a dochází v konečné řadě k výsledkům, s nimiž nelze souhlasiti. S právního hlediska posoudil odvolací soud spor správně, jeho rozhodnutí odpovídá věci a zákona a jest odvodněno věcně přesvědčivě a v podstatě případně. Duvodům těm, nevyvráceným nikterak vývody dovolání, jest přisvědčiti a dlužno k nim odkázati. Vzhledem k vývodům dovolání jest toliko doložiti: Vídeňská bankovní jednota převzala vůči Švýcarskému úvěrnímu ústavu záruku za jeho pohledávání vůči žalované, ručila jako rukojmí a plátce. Právní poměr ze záruky bylo posuzovati dle švýcarského práva. Švýcarský úvěrní ústav chtěl se tím zjevně chrániti proti

jakýmkoliv újmám a pohromám, jež by mu ze vzájemného právního poměru mohly vzejíti. Tento ústav žádal a trval na zaplacení. Když žalovaná přes to neplatila, vyrozuměl ji dopisem ze dne 2. března 1920, že při uzávěru 31. březnem 1920 převede saldo na Vídeňskou bankovní jednotu ve Vídni, jež záruku převzala. To se také stalo, vídeňská bankovní jednota ve Vídni byla zatížena fr. 105.719 val. 31. března 1920. Žalovaná neplatila, ani se nepokusila docílit v rozhodné době potřebného povolení, ač udělení takového povolení nebylo dle obsahu předložených listin nejen vyloučeno, nýbrž bylo přímo pravdě podobno. Tímto svým chováním zavinila žalovaná vše, co dále ve věci následovalo a co je toliko nutným důsledkem jejího chování, a nemůže míti proto vůbec důvodu, cítiti se ve věci stíženou. Zatížením vídeňské bankovní jednoty vykonal švýcarský úvěrní ústav své smluvní právo. Užil záruky jemu dané a vídeňská bankovní jednota, vázána danou zárukou, nemohla proti tomu ovšem ničeho namítati, když to odpovídalo smlouvě a žalovaná neplatila a opomenula opatření vedoucí ku placení. Ani žalovaná nemohla důvodně proti tomu ničeho namítati, to tím méně, když pohledávka co do existence a splatnosti nebyla pochybna, žalovaná se záruční smlouvou souhlasila, nepokusila se ani o docílení potřebného povolení a zatížením vídeňské bankovní jednoty byla dluhu sprostěna.

Odvolací soud správně dovodil, že se žalovaná nemohla odvolávati na nařízení, v jeho rozhodnutí blíže uvedená. Nesouhlasila-li žalovaná se zaplacením dluhu, je to vzhledem ke shora uvedenému bez významu, a právem vysloveno, že nesouhlas žalované nemohl přivoditi právní účinky dle § 1361 obč. zák. Námitka nemožnosti placení byla správně posouzena. Žalovaná nemůže ji vůbec ani důvodně uplatňovati, když se v březnu 1920 ani nepokusila dosíci povolení, vedoucí ku zaplacení dluhu, to tím méně, když sama uvádí, že v roce 1919 opětně žádala o povolení k nákupu franků a že by bankovní úřad nebyl odepřel povolení k zaplacení dluhu v květnu 1920. V dopise z 19. září 1919 sděluje vídeňská bankovní jednota žalované, že devisová ústředna zamítla její návrh na 30.000 švýcarských franků s podotknutím, že jest o tuto částku později opětně požádati. Vzhledem k celkovým výsledkům ústního líčení a obsahu obou zpráv bankovního úřadu nelze tedy nějakého odporu se spisy v podstatném bodě ve smyslu zákona spatřovati ve zjištění, že povolení k opatření švýcarských franků by bylo bývalo pravděpodobně uděleno. K vyvrácení dalších vývodů dovolání dlužno ještě uvést, že žalovaná sama žádala o poshovění po avisovaném uzávěru 31. březnem 1920 a převedení na vídeňskou bankovní jednotu ve Vídni, ježto jest ve vyjednávání s bankou U. za účelem opatření si franků k uspokojení pohledávky švýcarského úvěrního ústavu, že saldo převedeno na vídeňskou bankovní jednotu ve Vídni, že vídeňská centrála a filiálka jest jeden právní subjekt a že, jak správně uvádí odvolací soud, zaplacení centrálou mělo účinek jako zaplacení žalující a nebylo potřebí k zatížení filiálky centrálou úředního povolení. Švýcarský úvěrní ústav vykonal právo ze záruční smlouvy, když žalovaná setrvala v neplacení a ani se nepokusila o docílení povolení k zaplacení dluhu. Existence a splatnost pohledávky byla nepochybná, vídeňská bankovní jednota nemohla na podkladě učiněného ujednání jako rukojmí a samoplátce proti zatížení ničeho namítati. Vývody odvolacího soudu o § 1361 obč. zák. jsou případné, odpovídají stavu

věci. Oproti vývodům dovolání, že vídeňská bankovní jednota mluví o opatření si franků ve volném obchodě, jest odkázati ku konečnému obsahu přípisu bankovního ústavu ze dne 19. května 1921. Švýcarský úvěrní ústav stále trval na zaplacení splatného dluhu, závěr, zatížení a splatnost byla žalované předem avisována, zatížení po avisování provedeno vůči vídeňské bankovní jednotě ve Vídni, nelze tedy důvodně ničeho vytýkati, pokud se týče doby zatížení. Provedené zatížení není neplatné, převod pohledávky stal se po právu. Otázka kursu a měny byla posouzena správně a stačí tu odkázati k důvodům odvolacího rozsudku. Uzávěr účtu a zatížení bylo předem avisováno a dle toho provedeno. Dnem zaplacení ve smyslu ujednání jest 31. březen 1920. Kurs toho dne jest tedy rozhodný. Uzávěr zněl na franky, dle ujednání byla žalovaná povinna, opatřiti hotově požádané obnosy dle kursu dne splatnosti. Otázka měny rozřešena správně (čl. 324, 325 a 336 obch. zák.). Kurs vídeňské rakouské koruny je nerozhodný, nemá žádného právního podkladu. Den splatnosti avisován na 31. března 1920 dopisem z 2. března 1920. žalovaná žádala o poshovění; den splatnosti tedy správně určen 31. březnem 1920. Z uvedeného plyne, že žalovaná nemá vůbec důvodu, cítiti se stíženou.

Čís. 2112.

Konto — W.

Zašle-li komisionář komitentovi vyúčtování o provedeném příkazu, z něhož patrně, že komisionář, ačkoliv nepojmenoval jiného smluvníka, nechce býti pokládán za přímého smluvníka, musí komitent i hned dáti na jevo, že chce se přidržeti komisionáře jako přímého smluvníka.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1922, Rv I 471/22.)

Žalobce dal 27. ledna 1919 žalované bance telefonický příkaz, by prodala 50 akcií Škodových závodů. Banka odpočetla akcie vyúčtováním ze dne 27., správně ze dne 30. ledna 1919, 34.606 K, které připsala valutou ke dni 6. února 1919 k dobru žalobce na jeho Pražském běžném účtě. Žalobce dal dále žalované bance rovněž telefonický příkaz asi 2. února 1919, aby prodala dalších 50 akcií Škodových závodů, které strana žalovaná odpočetla dne 5. února 1919, 36.451 K a připsala je k dobru na běžném účtě strany žalující valutou 12. února 1919. Akcie byly bankou prodány na vídeňské burse. Když vydáno nařízení o zákazu převodu korun z Vídně do Prahy ze dne 6. února 1919 oznámila žalovaná banka žalobci dopisem ze dne 15. února 1919, že otvírá pro jeho transakce na Vídeňské burse zvláštní účet, který povede ve Vídeňských korunách. Žalobce se proti tomu ihned ohradil dne 17. února 1919 ústně u ředitele bursovního oddělení žalované banky. Žalovaná banka zaslala žalobci kontokorrent za první pololetí 1919 o tomto zvláštním účtu, proti němuž se žalobce rovněž ohradil ihned, jakmile jej obdržel, a to dopisem ze dne 9. září 1919 a žádal současně zaplacení v Kč. Žalobě o zaplacení 34.606 Kč a 36.451 Kč procesní soud první stolice vyhověl. Důvody: Jest nesporno, že prodej akcií, uložený žalobcem žalované bance telefonickým příkazem, z konce ledna a začátkem února 1919, jest komisionář-